

**Законодателни изменения, свързани с достъпа до обществена информация през 2007 г.**  
**Александър Кашъмов, ПДИ**



© Фотоархив ПДИ

През изминалата 2007 година бяха приети или приведени в изпълнение редица норми, които имат значение за правото на достъп до обществена информация. Част от тях имаха за цел да осигурят прозрачност в аспекта почтеност на висшите длъжностни лица (Закон за публичност на имуществото на лицата, заемащи висши държавни длъжности) или гарантирането на лесен достъп до публични регистри (Закон за търговския регистър). Значението на свободния достъп до обществена информация за открито

управление, добрата администрация и информирания избор на гражданите обаче все още не е ясно осъзнато, ако се следват свидетелствата от законодателния процес. Все още унициативите за законодателни промени не се основават на оценката на приложението на законодателството и възникналите в практиката проблеми. По тази причина и задълженията, произтичащи от общностното законодателство, не се схващат и съответно се изпълняват формалистично, без отчитане на съществуващата ситуация.

**Законопроект за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация**

Честото подчертаване, че българското законодателство за достъп до обществена информация не е обект на целенасочени промени, не е валидно за изминалата 2007 г. Това обаче се оказва не за добро. Изменения, и то сериозни, на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ) бяха предприети по почин на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения, макар и официално внесени в парламента от трима народни представители. Това начинание бе оправдано с въвеждането на европейска директива в българското законодателство - Директива 2003/98/ЕС за повторното използване на информация от обществения сектор.

По-късно получена чрез самия ЗДОИ от в. „Капитал“ информация изясни, че текстът на промените е изработен за 15 дни, непосредствено преди внасянето му. Обсъждане със заинтересованата общественост не бе проведено, но за сметка на това законопроектът „препусна“ през парламентарните комисии.

**ТЕМИТЕ В БРОЯ:**  
*Законодателни изменения, свързани с достъпа до обществена информация през 2007 г.*  
*(Случаи) Без коментар*  
 От съдебната зала:  
*Тайните на третите лица основна пречка пред свободния достъп до информация през 2007 г.*  
 Достъпниците по света:  
*С какво 2007 г. бе важна за застъпниците за свобода на информацията?*  
*Законът on-line*  
 Новини

*Весела Коледа и  
 Щастлива Нова Година!  
 Екипът на Програма Достъп до  
 Информация Ви пожелава здраве  
 и успешни начинания през 2008 г.!*

*Merry Christmas and a  
 Happy New Year!  
 The team of Access to Information  
 Programme wishes you health and  
 successful initiatives in 2008!*



## Промените предвиждат:

- Въвеждане на нова глава, уреждаща достъпа до информация от общественния сектор;
- Дефиниция на понятието „информация от общественния сектор“, което я определя като идентична с обществената информация<sup>1</sup>;
- Право на достъп до тази информация само на заинтересованите;
- Право на отговор на заявление в срок от 20 работни дни (сравнени с 14-те календарни дни за обществената информация);
- Заплащане на разходите за достъп по цени, които не превишават значително разходите по предоставянето (сравнено с покриването единствено на материалните разходи досега).
- За сравнение, според приетият още през 2000 г. ЗДОИ, достъпът до обществена информация е право на всеки, без да доказва конкретен интерес, удовлетворява се не по-късно от 14 календарни дни от регистрирането на заявлението и е безплатен. Плащат се само материалните разходи по предоставяне на информация, които по Заповед № 10 на министъра на финансите от 2001 г. възлизат на 9 ст. на страница ксерокопие.

Проблематичните текстове бяха изменени към по-добро след масивната обществена кампания<sup>2</sup>, оглавена от Програма Достъп до Информация, която включваше представянето на становища в парламентарните комисии и на кръгла маса, с участие в съответните дебати подписка, подкрепена от над 1100 души, активна подкрепа от неправителствени и международни организации, широко медийно отразяване.

Някои проблеми обаче останаха. Основният от тях е неустановеността на това какво е информация от общественния сектор и доколко тя се припокрива с обществената информация. На следващо място идва неяснотата на употребата на израза „повторно използване“ на информация, който изглежда идентичен с израза „достъп до информация“. След-

ват, но не и по маловажност, уж покрай другото въведените нови ограничения на свободния достъп. Така например информация ще се отказва при наличие на право на интелектуална собственост на трето лице, докато досега в тези случаи се прилагаше само ограничаване по отношение на формата на достъп - чл. 27, ал. 2, т. 3 от ЗДОИ, но не и на правото на достъп. Няма да се предоставя, без да е ясно защо, информация, събрана от обществени радио- или телевизионни оператори. Новата глава в закона освобождава институциите от предоставяне на информация (от общественния сектор), когато това е свързано с предоставяне на части от документи или други материали, което изисква „усилия, излизащи извън рамките на обичайната операция.“ Така поставеният критерий трудно може да се нарече „ясен“.

Приемането на допълненията на ЗДОИ беше съпроводено и с лъжи. Така например, „публичноправна организация“ е определена като юридическо лице, създадено за задоволяване на обществени интереси, което **не осъществява** търговска или производствена дейност, при положение, че според Директивата, за чието транспониране уж се започна изменянето на ЗДОИ, това е всяка организация, независимо дали осъществява или не търговска или производствена дейност. И така, неусетно, търговските дружества с държавен капитал, които отдавна са в центъра на обществения интерес и се нуждаят от прозрачност, остават извън приложното поле на закона.

Остана неясно и защо Народното събрание не прие предложението на депутатите Мартин Димитров и Иван Сотиров администрациите да бъдат задължени за активно публикуване на определена обществена информация в интернет.

Процесът на допълването на ЗДОИ даде повод да бъдат предложени и приети, вече между първо и второ четене, някои отдавна дискутирани и доказани като необходимост изменения. Беше създаден по-ефективен механизъм за налагане на административни санкции за нарушения на закона и бе създадено задължение за държавните органи и тези на местно самоуправление да определят дължостни

<sup>1</sup> Вж. чл.2, ал.3 от вече приетия Закон за изменение и допълнение на ЗДОИ: „Информация от общественния сектор е всяка информация, обективизирана върху хартиен, електронен или друг носител, включително съхранена като звукозапис или видеозапис, и събрана или създадена от организация от общественния сектор“.

<sup>2</sup> [http://www.aip-bg.org/documents/zdoi\\_campaign.htm](http://www.aip-bg.org/documents/zdoi_campaign.htm)

лица, които отговарят пряко за предоставянето на обществена информация, както и да обособят подходящи места за четене на документи.

**Закон за публичност на имуществото на лицата, заемащи висши държавни длъжности**

Законът бе изменен през 2006 г., като достъп до данните от публичния регистър бе предвидено да се осигурява чрез интернет страницата на Сметната палата. Изменението влезе в сила на 1.01.2007 г. и бе осъществено на практика през юли 2007 г., когато подадените от висшите държавни служители декларации станаха общодостъпни в интернет. В това отношение напредъкът е сериозен. Същевременно не може да бъде одобрена практиката при непроменено имуществено състояние да се публикува само простото уведомление, но не и предходната подадена декларация (поради забраната на § 4 от Преходните и заключителни разпоредби на закона да се оповестяват „лични или други данни, които конкретизират имуществото и доходите“ на лицата, без тяхното съгласие). Още повече, че тези данни вече бяха ежегодно оповестявани от медиите години наред при подаването на декларациите. Впрочем така и не става ясно как е възможно имущественото състояние на един човек да си остане съвсем същото - на пръв поглед това ще да е доста рядка ситуация, в която лицето дори е изтеглило от банката точния размер на придобитата от влоговете си годишна лихва.

### **Закон за търговския регистър**

Законът бе приет през 2006 г. и изменен през 2007 г. В настоящата му редакция се предвижда максимална публичност на вписаните обстоятелства, която възниква с момента на вписването. С това законът бе приведен в синхрон с приложимите директиви, след като текстът на проекта бе критикуван в началото на 2006 г. от ПДИ. От началото на 2008 г. регистърът е достъпен онлайн. Съгласно чл. 11 от закона, всеки има свободен достъп до регистъра и до документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията. Тези документи вече са общодостъпни в Интернет. Наистина, сканираната лична карта на управителя на дружествата съдържа в повече данни, отколкото е необходимо, с оглед вписването (например адрес на регистрация), което поставя въпроса за съобразност със Закона

за защита на личните данни. Същевременно обаче трябва да се отчете, че публичният регистър е сериозна крачка напред и ще допринесе за по-добър достъп до обществена информация, по-сигурен стопански оборот и по-ефективна превенция на измамите и други подобни престъпления.

**Закон за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и Разузнавателните служби на Българската народна армия**

Прилагането на закона, приет през декември 2006 г., започна през 2007 г. Беше избрана предвидената от разпоредбите му Комисия. Направиха се проучвания за принадлежност на категории публични фигури към бившите служби за сигурност. Това е извършено и във връзка с местните избори. В края на годината на Комисията бе предоставена и сградата. Остава основното - фактическото предаване на архивите от страна на службите за сигурност, в които се намират понастоящем. Срокът за предаването изтече през август 2007 г., но тогава Комисията се помещаваше в една стая в сградата на Народното събрание, предоставена от председателя на парламентарната комисия по вътрешна сигурност и обществен ред. През годината бяха подадени и няколко заявления за достъп до документите - от засегнати хора, изследователи, журналисти. В някои от случаите това стана със съдействието на екипа на ПДИ, чието упорито настояване още през 2006 г. допринесе за признаването в закона на право на достъп на всеки до документите, с цел изследвания и публицистика. При необходимото съдействие от страна на задължените институции в бъдеще (най-вече на притежаващите документи от архива на бившите служби за сигурност), може да се очаква търсенето на този вид информация от важно значение за обществото и отделните личности да бъде удовлетворено.

### **Закон за защита на класифицираната информация**

През годината бяха извършени няколко не особено значителни изменения в Закона за защита на класифицираната информация. Важният момент е приемането на нов, по-кратък срок за защита на класифицираната като служебна тайна информация. От 2 г. този срок бе намален на 6 месеца. Про-

мененият режим съответства в максимална степен на принципа на оценка на вредата при определянето на дадена информация за класифицирана. Това също ще даде възможност да бъдат избегнати в бъдеще някои злоупотреби с цитираното ограничение на правото на информация, които бяха наблюдавани през изминалите години.

### **Закон за Държавна агенция „Национална сигурност“**

Законът бе приет доста набързо и без особено обсъждане, в това число в рамките на изпълнителната власт, като инициатива на група народни представители. В това отношение може да се забележи подобие със случая с измененията на ЗДОИ. Това обстоятелство, както и някои разпоредби дават импликация за несъвършенства, които вероятно ще бъдат по-късно коригирани през 2008 г. Държавната агенция се явява приемник на Националната служба „Сигурност“ към МВР по отношение на контрола и някои функции по защитата

на класифицираната информация. В закона се предвижда контрол върху институцията от страна на нарочна парламентарна комисия, както и редовен доклад за дейността ѝ. За да бъде осъществен и необходимият граждански контрол, е нужна по-голяма от тази на досегашните служби за сигурност прозрачност. Това е основното изискване, което обществото постави през изминалите години на прехода към този род служби и което до момента не е намерило отговор. Обратно, непрозрачността не само на тяхната дейност, но дори на тази на временната комисия в Народното събрание по случая, известен като „Петролгейт“, оставя впечатление за липса на отчетност и ясни цели на дейността на службите. В закона не се отговаря в желаната степен на тези направили се въпроси, но през 2008 г. новосъздадената Държавна агенция има възможността да се покаже на практика като една съвременна институция от демократичен тип, която съобщава на обществото основните резултати от дейността си.

### **(Случаи) Без коментар**

*Както повечето неща, така и календарните години имат своя край. Някои от нас изпратиха 2007-ма с носталгия, други с облекчение. Екипът на Програма Достъп до Информация изпраща отиващата си година с надежда идващата да е по-успешна, по-радостна и с повече поводи за празнуване. Както в началото на миналата година, така и днес, нека посрещнем новата 2008 със смях, като си припомним весели моменти от изминалите 12 месеца. Ето нашите весели случаи без коментар, с пожелание да сте повече весели и по-малко сериозни!*

Колеги журналисти сигнализират, че им се отказват всякакви мониторингови данни от Регионалната инспекция по околна среда в Стара Загора (тя обслужва и Община Сливен). Казали им, че регионалната инспекция докладва своята информация в Министерството на околната среда и водите, а оттам се преценява какви данни могат да бъдат предоставени. Думата мониторинг за местните служители означавала, че никакви данни от този мониторинг не могат да бъдат предоставени.

Кметовете на общини, обявили се против границите на програмата „Натура 2000“ питат - трябва ли Дружеството за защита на птиците и местообитанията да даде отчет как и кога точно екипите са правили изследвания, за да предложат определени територии за защитени. Кметовете искат да знаят в детайли работата на орнитолози и еколози, мотивирайки се с факта, че „изобщо не са виждали поне очите на еколозите и орнитолозите по определените места“.

Отгела по здравеопазване в Община Перник отказала да съобщи на репортер от „Дарик радио“, какъв е размерът на таксата за притежание на домашно куче в Община Перник. За да се изнесе тази така секретна информация, трябвало да се вземе разрешение от ресорния заместник-кмет, който пък за зла участ в този момент бил зад граница.

Журналисти търсят за информация кмета на град Дългопол. Информация им е отказана. Причината - журналистите са поискали информация в 12.45 часа на обяд. „Не мислите ли, че хората обявват по това време?“ - диви се кметът.

**Случаите подбра: Фани Давидова, ПДИ**

## Тайните на третите лица основна пречка пред свободния достъп до информация през 2007 г.

Кирил Терзийски, ПДИ



© Фотоархив ПДИ

През 2007 г. защитата на интересите на трети лица продължи да бъде едно от най-често използваните от администрацията основания за отказ на информация. Както и в предходните години, за това доста общо основание се крие най-вече лични данни и търговска тайна, а нерядко и просто изтъкване на факта, че поисканата информация засяга интересите на трето лице и липсва неговото съгласие за предоставянето ѝ.

Съдебните дела, водени с подкрепата на ПДИ и намерили отражение на страниците на бюлетина ни през годината, показват обаче, че за това основание за отказ се крие по-скоро субективно нежелание за предоставяне на информация, отколкото стремеж за защита на реални права и интереси. Това, разбира се, е едно сериозно обвинение и за да не остане голословено ще премина към конкретизация, която ще даде възможност на читателите сами да преценят.

### Лични данни

Тук естествено трябва да започна с делото, в което неправителствена организация поиска от кмета на Община Разград да предостави информация за възнагражденията, получени от общинските съветници в града. Както кметът на общината, така и две съдебни инстанции (Разградски окръжен съд и Върховен административен съд - ВАС) стигнаха до извода, че тази информация представлява лични данни на общинските съветници. В делото на Центъра за независим живот срещу отказа на Агенцията за социално подпомагане се оказа, че според агенцията името и длъжността на лицето, определено да установява нарушения по реда на Закона за интеграция на хората с увреждания, представляват негови лични данни. Вярно, делото с наша помощ бе спечелено и отказът - отменен, но твърде формално, тъй като според Административен съд - София град, директорката на Агенцията следва да попита въпросното лице - дали е съгласно информацията да бъде предоставена.

По-различна бе съдебната практика, когато по делото на журналистката от bTV Генка Шукерова, две съдебни инстанции (Бургаски окръжен съд и ВАС) намериха за незаконосъобразен отказа на кмета на Община Несебър да предостави достъп до заповеди, с които са раздавани недвижими имоти и право на строеж на крайно нуждаещи се. Кметът бе мотивирал отказа си с лични данни на третите лица, а журналистическото разследване дори показа, че сред „крайно нуждаещите се“ са държавни служители и лица от съдебната власт в региона.

Отново лични данни бе мотивът, с който кметът на Община Ловеч отказа на главния редактор на местна медия информация за изразходваните общински средства за обяви в медиите. По време на съдебните заседания се оказа, че общината не е съвсем наясно с кого е контактувала по повод тези обяви и кой точно е получил публичните пари. Тук следва да бъде отбелязано обаче старанието на Административен съд Ловеч, който посвети няколко свои заседания на изясняването на този въпрос, като на последното заседание дори стана ясно, че общината няма сключени договори с четирите медии, отказали да дадат съгласие за предоставяне на информация за получените от общинския бюджет суми. Решение по това дело предстои да бъде постановено.

### Търговска тайна

Това бе мотивът, с който директорът на Правителствена информационна служба (ПИС) отказа на журналиста от в. „Капитал“ Росен Босев информация, свързана с условията, при които са сключени договори от бившия министър на държавната администрация Димитър Калчев с фирмата „Майкрософт“, за наемането на софтуерни лицензи за нуждите на държавната администрация, както и копия от самите договори. Делото срещу този отказ бе спечелено на първа инстанция в Софийски градски съд, но отново според съдебния състав директорът на ПИС е следвало да потърси съгласието на третото засегнато лице - търговец.

Търговската тайна бе и мотивът, използван от БДЖ, за да бъде отказана на гражданин информация, свързана със закупуване на вагони от фирма „Сименс“.

на стр. 6

Според гържавната компания конфиденциалността на договора включва дори техническите параметри на закупените вагони. Решение по това дело престои да бъде постановено.

### Липса на съгласие на третото засегнато лице

С простото посочване, че информацията засяга интересите на трето лице и липсва неговото съгласие за предоставянето ѝ през годината, бе мотивиран отказът на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) да предостави копия от приложенията към докладите за инцидента в пети блок на АЕЦ „Козлодуй“ от 1 март 2006 г. Делото бе образувано по жалба на национално движение „Екогласност“, което получи по реда на ЗДОИ докладите, но му бяха отказани приложенията към тях. Съображенията за това бяха, че третото лице - ядрената централа - не дава съгласие за предоставянето им. С решението си по делото тричленен състав на ВАС констатира, че не е ясно защо АЯР е решила, че са засегнати права и интереси на АЕЦ „Козлодуй“. Съдиите прецениха, че както докладите, така и приложенията включват данни за разследването и не може да се презюмира, че в тях се съдържа ня-

каква защитена от закон тайна. Това решение впоследствие бе потвърдено и от петчленен състав на ВАС.

Същият мотив бе използван и от директора на ПИС, за да откаже на журналист от в. „24 часа“ информация, свързана с цената на извършения ремонт в кабинета на премиера Станишев, офертите на участниците, както и цената за всяка закупена във връзка с ремонта вещ. Решение по това дело престои да бъде постановено.

Всичко гореизложено показва една обезпокоителна тенденция - администрацията е склонна да спекулира с основанието за отказ - защита на интересите на трето лице. Съдилищата от своя страна са склонни да подхождат формално към тези дела, щом като констатираат нарушение в процедурата - тоест администрацията не е потърсила съгласието на третото лице, а се е позовала на това основание, и преписката бива връщана на съответния орган за спазване на процедурата. Важният въпрос - дали има действително засягане на права и интереси - често обаче остава без отговор.

## С какво 2007 г. бе важна за застъпниците за свобода на информацията?

Диана Банчева, ПДИ



© Фотоархив ПДИ

И през 2007 г. екипът на ПДИ ви информираше за най-интересните събития в областта на достъпа до информация чрез новините и специалните рубрики „Достъпниците по света“ и „Европейски практики“ на месечния ни бюлетин. Сред несъмнено най-значимите събития за достъпа до информация през изминалата 2007 г. бяха консултативния процес по Зелената книга относно обществения достъп до документи, съхранявани от институциите на Европейската общност, както и работата на експертната група към Съвета на Европа по бъдещата Конвенция за достъп до официални документи.

2007 година започна с ясен пример за отчетност, даден от новия генерален секретар на ООН Бан Ки-мун. Бившият южнокорейски външен министър, встъпил в длъжността генерален секретар на ООН на 1 януари 2007 г., реши да оповести финансовата си декларация. За сравнение, предшественикът му Кофи Анан отказа да направи декларацията си публична. Застъпници за свободата на информация определена действото на Бан като изключително, тъй като публичността на информация, свързана със собствеността на служители от международни организации, е необичайна, въпреки че това е един от най-ефективните механизми за защита от конфликт на интереси.

В резултат на широка медийна и застъпническа кампания от началото на 2007 г., във Великобритания не само беше предотвратен опит за обезсилване на Закона за свобода на информацията, но в края на годината Министерството на правосъдието на Великобритания обяви началото на консултативен процес по мерки за увеличаване на отвореността и подобряване достъпа до информация.

на стр. 7

Несъмнено сред най-важните събития за застъпниците за свобода на информацията през 2007 г. в Европа, бе стартирането на обществено обсъждане, с цел подобряване на Регламент 1049/2001 относно публичния достъп до документи на Европейския парламент, на Съвета и на Комисията. За тази цел на 18 април 2007 г. Европейската комисия публикува Зелена книга с предложения за изменения на Регламент 1049/2001 на специална Интернет страница. В рамките на три месеца всеки можеше да даде своето мнение или коментар по въпросите и предложенията в Зелената книга. Най-активен в дебата бе неправителственият сектор - тридесет организации, сред които и ПДИ, изпратиха становища по констатираните проблеми и по направените в Зелената книга предложения. По инициатива на Представителството на Европейската комисия в България бяха проведени две публични представления на Зелената книга в София през юни. ПДИ беше партньор в инициативите. Предстои Комисията да обобщи резултатите от консултативния процес в доклад, който ще бъде достъпен на същата Интернет страница.<sup>1</sup>

С определение на Конституционния съд Чили се присъедини към групите две южноамерикански държави, Коста Рика и Парагвай, в които конституционният статут на правото на достъп до информация се признава, независимо че това право не се гарантира изрично от техните конституции. Определението на Чилийския съд е в резултат на историческото решение на Интерамериканския съд от 2006 г. по делото Клод Рейес и други срещу Чили, с което за пръв път международен съд, призна правото на достъп до информация за основно човешко право. В отговор на съдебното решение на Чилийския конституционен съд, правителството внесе ново законодателно предложение, с цел да се преразгледа режимът за достъп до информация в Чили.

Едно от събитията през изминалата 2007 г., което ще доведе до значително увеличаване на броя на хората, чието право на достъп до обществена информация ще бъде гарантирано със закон, е приемането на Закон за свобода на информацията в Китай. Законът ще влезе в сила на 1 май 2008 г. Други страни, които приеха свои закони за достъп до информация през 2007 г., са Никарагуа, Хондурас и Кайманските острови - територия под суверенитета на Великобритания.

След дългогодишна кампания от страна на застъпниците, Народното събрание на Нигерия прие Проект на Закон за свобода на информацията през февруари 2007 г. Законът все още не е влязъл в сила, тъй като президентът Обасаньо отказа да го подпише. В Кения Проектът на Закон за свобода на информацията е пред гласуване в парламента, а в Непал чака одобрението на Долната камара. Правителствата на Гана и Танзания са в процес на разглеждане на Проектозакони за свобода на информацията. След години подмятания из администрацията в Държавната дума, в Русия е внесен законопроект с дългото заглавие „Осигуряване на достъп до информация за дейността на държавните органи и органите на местното самоуправление“.

За пети път се проведе Международна конференция на информационните комисари, този път в Уелингтън, Нова Зеландия, между 26 и 29 ноември. Срещата съвпадна с 25-годишнината от приемането на Новозеландския закон за официалната информация. Информационни комисари, представители на академичните среди, и неправителствените организации от цял свят обсъдиха развитието и предизвикателствата в областта на достъпа до информация.

В края на годината (18 декември) Камарата на представителите прие Закон за отвореното управление, с който ще се измени 41-годишния Закон за свобода на информацията на САЩ. За пръв път федералните институции ще подлежат на санкция за неспазване на срока за разглеждане и отговор по заявления. Освен това, заявителите, на които се наложи да завеждат дело, за да получат достъп до документи, ще имат право на възстановяване на съдебните разноски, дори и ако делото се прекрати, заради предоставяне на информацията. По силата на новия закон, институциите ще трябва да се отчитат по-съвестно за работата си пред Министерството на правосъдието. Създава се и Офис на омбудсмана към Националната администрация на архивите и регистрите на САЩ, чиято цел е разрешаване на конфликти между заявителите и федералните институции, както и наблюдение на работата на последните по изпълнение на Закона за свобода на информацията.

Несъмнено обаче най-големият успех за застъпниците за свобода на информацията през 2007 г. бе резултатът от кампанията за по-добра Конвенция

<sup>1</sup> [http://ec.europa.eu/transparency/revision/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/transparency/revision/index_en.htm)

за достъп до официални документи, която се изготвя от експертна група към Съвета на Европа. През юли 2007 г. Групата представи текста на проекта на бъдещата Конвенция. Трите международни организации - Access Info Europe<sup>2</sup>, Article 19<sup>3</sup>, Правна Инициатива на Отворено общество<sup>4</sup>, които участваха като наблюдатели в процеса на подготовка на текста на бъдещата Конвенция, призоваха Групата от експерти да съобрази текста на проекта на Конвенцията с по-високите стандарти в областта на достъпа до информация, заложен в националните закони на редица страни.

Призивът на Access Info Europe, Article 19 и Правна Инициатива на Отворено общество бе подкрепен от 250 организации и 270 застъпници са свободен достъп до информация, които подписаха отвореното писмо с конкретни предложения. Становища за подобряване на текста бяха внесени от правителството на Словения, информационни комисари от цяла Европа (Естония, Германия, Ирландия, Сърбия, Словения и Великобритания), Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа. Отвореното писмо беше подкрепено от Програма Достъп до Информация и няколко групи български неправителствени организации.

Групата от експерти, чиято последна среща бе в Страсбург между 9 и 12 октомври, отказа да разгледа предложенията за съобразяване на бъдещата Европейска конвенция за достъп до официални документи с установените стандарти и добри практики в 47-те страни-членки на Съвета на Европа. Ето защо гражданските организации призоваха Координационния комитет по правата на човека към Съвета на Европа да не приема Проекта на Конвенция за достъп до официални документи в настоящия му вариант с писмо от 31 октомври 2007 г. Под натиска на неправителствени организации и представители на страни-членки на Съвета на Европа, които критикуваха проекта в настоящия му вид, Координационният комитет реши да отложи решението си по текста, и да даде повече време на Групата от експерти да довърши Обяснителния меморандум и да събере становища от страните-членки за подобряване текста на Конвенцията.

Бъдещата Конвенция за достъп до официални документи на Съвета на Европа ще бъде първият международен договор, гарантиращ правото на достъп до информация.

<sup>2</sup><http://www.access-info.org>

<sup>3</sup><http://article19.org>

<sup>4</sup><http://justiceinitiative.org>

## Новини

### Рапица Кацарска, ПДИ



© Фотоархив ПДИ

**През 2007 г. екипът на Програма Достъп до Информация проведе шест срещи** в рамките на проект „Увеличаване капацитета на неправителствените организации в тяхното търсене на обществена информация“, финансиран от програма ФАР, компонент „Развитие на гражданското общество“. По време на работните срещи във Видин, Велико Търново, Разград, Варна, Бургас и Пловдив, участниците формулираха проблемите при търсенето на информация и дадоха предложения за подобряване на достъпа до информация.

Текстът на предложенията е отворен за коментар и препоръки на адрес: <http://www.aip-bg.org/bulletin/47/08.htm>.

Всички коментари ще бъдат взети предвид при изготвянето на Меморандум, който ще бъде изпратен до Народното събрание, с предложения за съобразяване на българското законодателство с европейските стандарти и принципите на електронния достъп. Окончателният текст на меморандума ще бъде приет на Национална кръгла маса, която ще се проведе на 14 март 2008 г. в София.

**Американският конгрес прие законопроект за изменение на Закона за свобода на информацията.** Повече от десет години след последните поправки, Камарата на представителите в Конгреса на САЩ на 18 декември 2007 г. еднотонно гласува предложението за промяна на Закона за свобода на

информацията. Проектозаконът предлага основни решения на проблемите с откритостта като санкции за закъснели отговори, система за проследяване пътя на заявленията, служба от типа на омбудсман за посредничество при спорове, по-детайлни задължения за отчитане на задължените институ-

на стр. 9



ци. Препоръките за реформи са в съответствие с препоръките от шестте одитни доклада, изготвени от Архив Национална Сигурност - National Security Archive - за прилагането на закона от страна на правителството. За повече подробности: <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/news/20071218/index.htm>

**Фондация Справедлив съдебен процес (Due Process of Law Foundation) представи проучване на достъпа до съдебна информация.** Проучването анализира напредъка по отношение на прозрачността в съдебната и изпълнителната власт в 6 държави от Латинска Америка: Аржентина, Чили, Еквадор, Мексико, Панама и Перу. Докладът анализира състоянието на достъпа до пет вида данни: информация за договорите за услуги, информация за назначенията, информация за заплатите и имущественото състояние на държавните служители, информация за съдебни решения и документи по съдебни дела, информация от заседанията на колективни органи. За да се оцени степенята на прозрачност, са измерени напредъка и пречките, свързани с основни стъпки, предприети относно достъпа до информация във всяка от страните, като например приемане на закон за прозрачността. Проучването е достъпно на испански език на адрес: [www.dplf.org](http://www.dplf.org).

**Австралийското министерство на правосъдието публикува Годишен доклад за свобода на информацията 2006-20007.** Докладът показва, че бюрократите все още отказват да предоставят голяма част от информацията, която се съхра-

нява от федералните агенции. През 2006-2007 г. са получени 38,787 заявления. Подновен е интересът към законите за свобода на информацията, в резултат на притесненията на активисти, адвокати и медийни организации от засилената правителствена секретност - често обяснявана с антитерористични мерки и мерки за защита на националната сигурност.

**Декларация за бъдещето на Орхуската конвенция беше изготвена на Европейския ЕКО-Форум на 17-18 декември 2007 г.** Срещата бе организирана от Европейското екологично бюро във Виена. Декларацията ще бъде представена на третата среща на страните, подписали Орхуската конвенция, която ще се проведе в края на януари 2008 г. и която цели по-ефективно изпълнение и засилване на Конвенцията, заложила водещите стандарти за достъп до екологична информация. В Декларацията се настоява за създаване на инфраструктура за навременен и пълен отговор на заявления за достъп до екологична информация. Настоява се също и за прилагането на чл. 2 (с) от Конвенцията - всяко физическо или юридическо лице, което има обществени задължения или функции, или предоставя обществени услуги във връзка с околната среда, под контрола на обществена институция, трябва да се съобразява с принципите на прозрачност, заложен в Конвенцията.

Всеки може да подкрепи Декларацията до 15 януари, като изпрати писмо на адрес:

[http://www.privacyinternational.org/article.shtml?cmd\[347\]=x-347-559597](http://www.privacyinternational.org/article.shtml?cmd[347]=x-347-559597)



#### Програма Достъп до Информация

София 1000,  
бул. Васил Левски N 76, ет. 3, ап. 3  
тел/факс. (+ 359 2) 988 5062, 986 7709, 981 9791  
E-mail: [office@aip-bg.org](mailto:office@aip-bg.org)  
[www.aip-bg.org](http://www.aip-bg.org)

#### Редакционен екип:

Александър Кашъмов, Гергана Жулева,  
Дарина Палова, Диана Банчева,  
Катерина Коцева, Кирил Терзийски,  
Николай Маревков, Фани Давидова

*Ако желаете да подкрепите издаването на информационния бюлетин,  
може да направите това на нашите банкови сметки:  
Булбанк АД - Клон Аксаков - банков код : 6217 6307 SWIFT код: BFTBBGSF  
\* сметка в ЛЕВА (BGN) IBAN: BG69 BFTB 7630 1022 5620 87  
\* сметка в Щатски долари (USD) IBAN: BG87 BFTB 7630 1122 5918 49  
\* сметка в Еуро (EUR) IBAN: BG34 BFTB 7630 1422 5974 10  
Вашата подкрепа ще бъде отбелязана в Интернет страницата на ПДИ!*

©Програма Достъп до Информация

Материалите в това издание са обект на авторско право.  
При цитиране позоваването на източника е задължително.